

Тест Дж. Голланда для визначення професійних типів особистості

розроблений Джоном Л. Голландом
(Довідник професій / упорядники: Д.О. Закатнов, Н.В. Жемера, М.П. Тименко. – К.: вид-во
"Українська книга", 1999)
модернізований А.А. Сукамягі та к.п.н., проф. М.С.Янцуром
(Янцур М.С. Професійна психодіагностика: практикум. – К.: МПУ ДЦЗ, МОУ РДПІ, 1995)

ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Інструкція

"У "Переліку професій" попарно подані різні професії. У кожній парі професій постарайтеся надати перевагу одній із них, вписавши у відповідну графу "Бланку відповідей" знак "+". Якщо в якійсь із пар професій Ви не зможете надати перевагу жодній із них, то в будь-якій наступній маєте відмітити знаком "+" обидві професії. Усього повинно бути відмічено 42 професії".

ПЕРЕЛІК ПРОФЕСІЙ

№	Назва професії	№	Назва професії
1а	Інженер механік	16	Інженер-конструктор
2а	В'язальниця	26	Лікар-терапевт
3а	Кухар	36	Економіст з планування
4а	Коваль ручного кування	46	Директор заводу
5а	Кресляр	56	Дизайнер (художник-конструктор)
6а	Астролог	66	Лікар-психіатр
7а	Хімік	76	Бухгалтер
8а	Редактор науковий	86	Юрисконсульт
9а	Науковий співробітник	96	Артист
10а	Тренер команди	106	Статистик
11а	Організатор виховної роботи	116	Адміністратор
12а	Адвокат	126	Реставратор
13а	Контролер якості продукції	136	Постачальник замовлень
14а	Касир	146	Хореограф
15а	Податковий інспектор	156	Письменник
16а	Садівник	166	Біолог
17а	Водій автомобіля	176	Медична сестра
18а	Інженер-енергетик	186	Секретар-друкарка
19а	Маляр	196	Художник-декоратор
20а	Метеоролог	206	Офіціант
21а	Лаборант	216	Режисер
22а	Соціолог	226	Ревізор
23а	Зоолог	236	Головний технолог
24а	Математик	246	Архітектор
25а	Продавець	256	Обліковець
26а	Вчитель	266	Командир взводу
27а	Вихователь	276	Фотограф
28а	Експедитор	286	Керуючий готельним господарством
29а	Коректор	296	Балетмейстер
30а	Керуючий фермою	306	Диригент
31а	Радіотехнік	316	Геолог
32а	Слюсар-ремонтник	326	Аудитор
33а	Лісник	336	Екскурсовод

34a	Закрійник	34б	Декоратор вітрин
35a	Фізик	35б	Директор комерційний
36a	Біохімік	36б	Консультант з маркетингу
37a	Токсиколог	37б	Маклер біржовий
38a	Логопед	38б	Стенографіст
39a	Психолог	39б	Менеджер
40a	Референт	40б	Торговець нерухомістю
41a	Поет	41б	Бібліотекар
42a	Архіваріус	42б	Мистецтвознавець

БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ

Прізвище, ініціали _____ Вік _____ Дата _____

Номери пар професій

№	а	б	№	а	б	№	а	б	№	а	б
1			12			23			33		
2			13			24			34		
3			14			25			35		
4			15			26			36		
5			16			27			37		
6			17			28			38		
7			18			29			39		
8			19			30			40		
9			20			31			41		
10			21			32			42		
11			22			--	-	-	--	-	-

При обробці результатів з Бланку відповідей дані переносите у “Ключ до тесту Дж. Голланда”, після цього підраховуєте кількість плюсів за кожним із 6 типів і записуєте отримані результати внизу кожної колонки.

Ключ до тесту Дж. Голланда

Реалістичний тип	Інтелектуальний тип	Соціальний тип	Конвенційний тип	Підприємливий тип	Артистичний тип
1a	16	26	36	46	56
2a	6a	66	76	86	96
3a	7a	10a	106	116	126
4a	8a	11a	13a	136	146
5a	9a	12a	14a	15a	156
16a	166	176	186	236	196
17a	20a	206	226	266	216
18a	22a	25a	256	286	246
19a	23a	26a	28a	30a	276
21a	24a	27a	29a	336	296
31a	316	366	326	356	306
32a	35a	38a	386	376	346
33a	36a	39a	40a	396	41a

34а	37а	41б	42а	40б	42б
Р=	І=	С=	К=	П=	А=

Далі отримані суми з кожного типу записуєш у матрицю.

Р	І	С	К	П	А

Переведення початкових балів у стандартні здійснюється наступним чином: проти певної букви в матриці береться відповідна цифра і з нормо-таблиці у відповідному стовпчику вибирається стандартний бал. Наприклад, з типу Р у матриці початковий бал 2, а в нормо-таблиці це буде 1 стандартний бал.

НОРМО-ТАБЛИЦЯ ДО ТЕСТУ ДЖ. ГОЛЛАНДА

СТ бали	Професійні типи особистості						СТ бали
	Р	І	С	К	П	А	
0	0-1	-	-	-	0-1	-	0
1	2	0	0-1	0	2	0	1
2	3	1	2	1-2	3	1-2	2
3	4-5	2-3	3-4	3	4-5	3	3
4	6	4	5	4	6	4-5	4
5	7	5	6	5-6	7	6	5
6	8-9	6-7	7-8	7	8-9	7-8	6
7	10	8	9	8	10	9	7
8	11	9	10-11	9-10	11	10-11	8
9	12-13	10	12	11	12	12	9
10	14	11-12	13-14	12	13-14	13-14	10
11	-	13	-	13-14	-	-	11

У нашому випадку матриця в стандартних балах буде мати вигляд:

Р	І	С	К	П	А

Після підрахування всіх стандартних балів з усіх професійних типів у залежності від суми набраних балів визначається пріоритетний тип особистості та професійного середовища оптанта, надаючи перевагу першим трьом типам. Наприклад: Ви належите до підприємливого типу особистості з яскраво вираженими якостями артистичного й інтелектуального типів, тобто Ваша формула особистості П А І. Це говорить про те, що для Вас найкраще вибрати підприємливе професійне середовище, але Ви будете себе добре почувати і в артистичному або інтелектуальному професійних середовищах.

Приклад.

БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ

Прізвище, ініціали Боярчук В.О. Вік 14 років. Дата 10.11.2010

Номери пар професій

№	а	б	№	а	б	№	а	б	№	а	б
1		+	12	+		23		+	33	+	
2		+	13	+		24		+	34	+	+
3	+		14		+	25	+		35		+
4		+	15	+		26	+	+	36		+
5		+	16		+	27	+		37		+
6		+	17		+	28	+		38	+	

7		+	18		+	29	+		39	+	
8		+	19			30	+		40		+
9		+	20		+	31	+		41		+
10	+		21		+	32			42	+	
11	+		22		+	--	-	-	--	-	-

Ключ до тесту Дж. Голланда

Реалістичний тип	Інтелектуальний тип	Соціальний тип	Конвенційний тип	Підприємливий тип	Артистичний тип
1a	16+	26 +	36	46 +	56 +
2a	6a	66 +	76 +	86 +	96 +
3a +	7a	10a +	106	116	126
4a	8a	11a +	13a +	136	146 +
5a	9a	12a +	14a	15a +	156
16a	166 +	176 +	186 +	236 +	196
17a	20a	206 +	226	266 +	216 +
18a	22a +	25a +	256	286 +	246 +
19a	23a	26a +	28a +	30a +	276
21a	24a	27a +	29a +	336	296
31a +	316	366 +	326	356 +	306
32a	35a	38a +	386	376 +	346 +
33a +	36a	39a +	40a	396	41a +
34a +	37a	416 +	42a +	406 +	426
P=4	I=3	C=14	K=6	Π=10	A=7
P	I	C	K	Π	A
4	3	14	6	10	7

Результати визначення професійного типу особистості

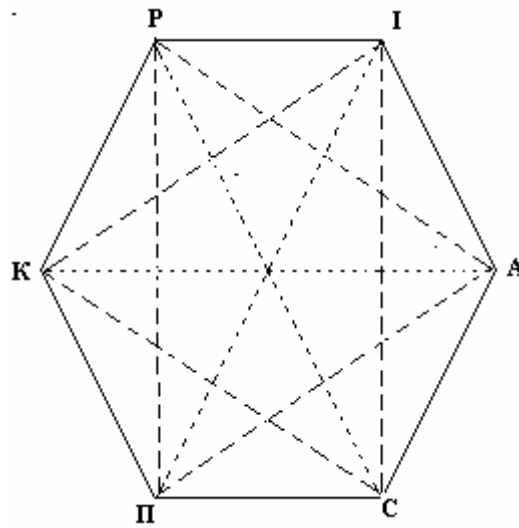
№ з/п	Прізвище, ініціали, вік оптанта	Професійний тип						Формула професійного типу
		P	I	C	K	Π	A	
1.	Боярчук В.О.	3	3	11	5	7	6	СПА

Висновок

Виконавши всі розрахунки, визначаємо власний літерний код (СПА). Цей результат говорить про те, що Боярчук В.О. відноситься до соціального типу з достатньо значимим впливом підприємливого і артистичного, тобто, перша літера коду вказує на тип особистості, до якого Ви найближчий/а (соціальний), друга – з яким Ваші показники мають певні розбіжності (підприємливий), третя – вказує на тип особистості, до якої Ви ще близький, але маєте більші розбіжності (артистичний). За допомогою шкали пристосованості різних типів особистості до різних професійних середовищ, яку розробив Д. Голланд у вигляді шестикутника (див. мал. 2.3.3.1.), визначається те професійне середовище, в якому буде найкомфортніше працювати. Отже, найкраще, що Боярчук В.О. може зробити – це вибрати соціальне професійне середовище, непогано буде почувати себе в підприємливому й артистичному середовищі, інші професійні середовища протипоказані.

Для кращого розуміння шкал співвідношення різних типів особистості та професійних середовищ зверніться до наступного пояснення.

Теорія Д. Голланда дозволяє оцінити сумісність особистості з певним професійним оточенням, середовищем. Він розробив шкалу пристосованості різних типів особистості до різних професійних середовищ, зобразивши її схематично у вигляді шестикутника (див. малюнок 2.3.3.1.).

Мал. 2.3.3.1. Схема професійних типів особистості та їх взаємозв'язку

По вершинах моделі вираховується зв'язок між типами особистості і професійним середовищем. Він зворотно пропорційний відстані від однієї вершини до іншої в будь-якому напрямку. Наприклад, конвенційному типу ближче реалістичний і практичний, тому дані типи особистості можуть пристосовуватися до подібних професійних середовищ досить успішно: К-Р, Р-К, П-Р, Р-П. Набагато далі від конвенційного типу знаходяться інтелектуальний і соціальний типи, і тому ці особистості і середовища погано суміщаються. І зовсім несумісні конвенційний і артистичний типи - між ними найбільша віддаль. Таким же чином можна розглянути взаємодію кожного типу особистості з будь-яким професійним середовищем. Результати цього взаємозв'язку відображені в таблиці 2.3.3.1.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ТИПІВ ОСОБИСТОСТІ З ПРОФЕСІЙНИМИ СЕРЕДОВИЩАМИ

Таблиця 2.3.3.1.

Тип особистості	Тип професійного середовища					
	Р	І	С	К	П	А
Р	++	+	--	+	-	-
І	+	++	-	-	--	+
С	--	-	++	-	+	+
К	+	-	-	++	+	--
П	-	--	+	+	++	-
А	-	+	+	--	-	++

Умовні позначення :

- ++ тип особистості дуже добре пристосований до даного середовища;
- + тип особистості пристосований добре;
- - тип особистості пристосований недостатньо;
- -- тип особистості зовсім не пристосований до середовища.

Для кращого розуміння наводимо опис типів професійних середовищ

Опис типів професійних середовищ

- **РЕАЛІСТИЧНИЙ (Р).** До нього належать люди з орієнтацією на сучасне (краще синиця в руках, ніж журавель в небі). Це чоловічий, несоціальний, емоційно стабільний тип. Його представники займаються конкретними об'єктами та їх практичним використанням: речами, інструкціями, тваринами, машинами. Охоче обирають професії механіка, електрика, інженера, агронома, садівника, водія і т.п. Їх відрізняє, з одного боку, здатність до засвоєння точних знань, соціальних вмінь, а з іншого - обмеженість у спілкуванні. При цьому рівень розвитку психомоторних якостей переважає в них над усіма іншими властивостями.
- **ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ (І).** Люди, які відносяться до цього типу, більш орієнтовані на творчі - теоретичні й в деякій мірі - естетичні цінності, розумову працю. Але роздумам

над проблемою вони надають перевагу заняттям із реалізації пов'язаних із нею рішень. Їх відрізняють такі якості, як допитливість, аналітичність, раціональність, незалежність, пунктуальність, методичність і точність, у них добре розвинуте абстрактне мислення. Але вони, як правило, переважно замкнуті й не можуть бути лідерами. Надають перевагу науковим професіям (ботанік, астроном, фізик, математик і т.п.). Відзначаються дуже високим рівнем розвитку як вербальних, так і природньо-математичних здібностей.

- **СОЦІАЛЬНИЙ (С).** Люди, які відносяться до цього типу, найчастіше ставлять перед собою такі цілі та завдання, які дають можливість встановити тісний контакт з оточуючим суспільним середовищем. Риси їх характеру: соціальність, гуманність, жіночність, прагнення навчати і виховувати. Вони активні, незалежні, хоча і здатні пристосовуватися. Насолоджуються діяльністю, пов'язаною з наданням допомоги іншим людям. Тому в заняттях надають перевагу навчанню і лікуванню, вибираючи такі професії, як лікар, вчитель, психолог, декоратор, бармен. Проте не люблять працювати з інструментами і машинами. Вони відрізняються добре розвинутими вербальними здібностями, а математичні, як правило, слабо розвинуті. Яскраво проявляються організаторські та комунікативні вміння. При розв'язанні проблем в основному спираються на емоції, почуття та вміння спілкуватися.
- **КОНВЕНЦІЙНИЙ (К).** До нього відносяться люди, орієнтовані на цілі, завдання і цінності, які виходять із звичаїв і загальноприйнятого традиційного стану суспільства. Їх підхід до виникаючих проблем носить стереотипний і конкретно-практичний характер. Людину цього типу відзначають ригідність, консерватизм і залежність. Вона надає перевагу професіям, які пов'язані з розрахунками і маніпулюванням числами, символами, їх простим відтворенням, тобто канцелярську діяльність, наприклад машинопис, бухгалтерію, економіку. Хоча в цього типу людей краще розвинуті математичні здібності, вони володіють і непоганими навичками спілкування, але уникають артистичної діяльності. Їм не властива спонтанність і оригінальність мислення, рішення залежать від оточуючих людей. Вони погані організатори і керівники.
- **ПІДПРИЄМЛИВИЙ (П).** Людина цього типу обирає цілі, цінності та завдання, які дозволяють їй виявляти ентузіазм, імпульсивність, домінантність, енергію, реалізувати любов до пригод. Надає перевагу неясним вербальним завданням, які пов'язані з керівництвом, високим статусом і владою; таким професійним ролям, в яких можуть задовольнити свої потреби в домінантності й визнанні, наприклад, завідувача, директора, телерепортера, товаровознавця, судді, дипломата, журналіста. Уникають монотонної діяльності, не люблять ручну працю. Загальні інтелектуальні здібності у цих людей посередні, а от вербальні дещо вище середнього рівня. Вони посидючі, але в них погано розвинута стійкість уваги та її концентрація, не здатні до наукової діяльності.
- **АРТИСТИЧНИЙ (А).** До цього типу відносяться люди, які відокремлюються від чітких конкретних проблем і видів діяльності. Вже в молодості у них є високий життєвий ідеал. Вони відрізняються акцентуванням власного "Я", складним поглядом на життя, незалежністю рішень. Це жіночий, несоціальний, оригінальний тип. Надає перевагу заняттям творчого характеру - музиці, живопису, літературній творчості, фотографії й т.п. Для нього характерні виключні здібності сприйняття та моторики. Вербальні здібності переважають над математичними. У спілкуванні з оточуючими спирається на свої безпосередні відчуття, емоції, інтуїцію та уяву. Характеризується розкріпаченістю, експресією, оригінальністю. Але йому бракує старанності, скрупульозності.